

MMFS 09.41

Haziran 2024

Hayvan Tespit Sistemleri (HTS) ve Kullanıcılarının Akreditasyonu ve Operasyonel Testi

Türkiye Cumhuriyeti Millî Mayın Faaliyet Otoritesi
Millî Savunma Bakanlığı
Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı
Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi
Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)
06330 Yenimahalle / Ankara/TÜRKİYE

E-posta: <https://msb.gov.tr/Mafam>
Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33
Faks: 0 (312) 2131826
(Web: <https://msb.gov.tr/Mafam>)

Uyarı

Bu doküman, kapak sayfasında belirtilen tarihten itibaren yürürlüktedir. Millî Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) sürekli gözden geçirme ve revizyona tabi olduğundan, kullanıcılar dokümanın durumunu doğrulamak için, MAFAM D.Bşk.lığı internet sitesine (<https://msb.gov.tr/Mafam>) başvurmalıdır.

Telif Hakkı

Bu doküman, bir Millî Mayın Faaliyet Standardıdır (MMFS) ve telif hakları MAFAM D.Bşk.lığına aittir. Bu doküman veya bir kısmı, MAFAM D.Bşk.lığının önceden yazılı izni olmaksızın, hiçbir biçimde veya vasıta ile ve başka amaçlarla kopyalanamaz, saklanamaz veya iletilemez.

Bu doküman satılmaz.

Türkiye Cumhuriyeti Millî Mayın Faaliyet Otoritesi

Millî Savunma Bakanlığı

Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi

Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)

06330 Yenimahalle / ANKARA

E-posta: mafam@msb.gov.tr

Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33

Faks: 0 (312) 2131826

(Web: <http://mafam.msb.gov.tr>)

MMFS-Haziran 2024

Tüm hakları saklıdır.

İçindekiler

İçindekiler.....	iii
Önsöz.....	v
Giriş.....	vi
1. Kapsam	1
2. Referanslar	1
3. Terimler, Tanımlar ve Kısaltmalar	1
4. HTS Operasyon Faaliyetleri ve HTS Kuruluşlarının Akreditasyonu.....	3
5. HTS Kayıtları	3
6. HTS Operasyonel Faaliyetlerin İcrasını Planlama	4
7.1 Genel	4
7.2 HTS Çalışma Alanı Hazırlığı	4
7.3 Emniyet Şerhleri.....	5
7.4 Arama Alanları.....	5
7.5 Kontrol Alan ve Noktaları.....	5
8. HTS Operasyon Faaliyet Senaryoları.....	5
8.1 Hayvanların Rolü	5
8.2 Temizlik (Alana Giriş İzn) Uygulaması.....	6
8.2.1 Arama Yöntemleri.....	6
8.2.2 Güvenlik Mesafesi.....	7
8.3 Teknik Keşif Uygulaması.....	7
8.3.1 Teknik Keşif İntikal Konsepti	7
8.3.2 Teknik Keşif Maksadıyla İşaretleme.....	8
8.3.3 Güvenlik ve İntikal.....	8
8.3.4 Teknik Keşif Hedef Belirteçleri	8
8.3.5 Kayıt ve Raporlama.....	9
8.4 Temizlik (Alana Giriş İzn) Hedef Belirteçleri	9
8.5 Arama Alanlarının Kaydı	10
8.6 Kalite Yönetimi	10
9. HTS Operasyonel Faaliyetlerin İcrasını Etkileyen Çevresel Koşullar.....	10
9.1 Rüzgâr	10
9.2 Yağmur.....	10
9.3 Kar.....	10
9.4 Nem	11
9.5 Hava Kirliliği.....	11
9.6 Bitki Örtüsü	11
9.7 Hedef Kokuların Yeraltına Yönlenmesi.....	11

9.8 Çevresel Verilerin Kaydı.....	11
9.8.1 Hava Tahmin İstasyonunun Kullanımı	12
10. HTS Dinlenme ve Çalışma Döngüsü	12
10.1 Genel	12
10.2 Arama Sürelerinin Uzunluğu	12
11. Sorumluluklar.....	12
11.1 Milli Mayın Faaliyetleri Yetkilisi	12
11.2 HTS Kuruluşu	13
EK-A	14
Referanslar	14
Değişiklik Kaydı	15
MMFS Değişiklik Yönetimi.....	15

Önsöz

İnsani mayın temizleme programları için uluslararası standartlar, ilk olarak Temmuz 1996'da Danimarka'da yapılan uluslararası teknik konferansta çalışma grupları tarafından önerilmiştir. Mayın temizlemenin tüm yönleri için ölçütler belirlenmiş; standartlar önerilmiş ve "temizleme" için evrensel bir tanım üzerinde uzlaşmıştır. 1996 yılı sonlarında, Danimarka'da önerilen ilkeler, Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğündeki bir çalışma grubu tarafından geliştirilmiş ve İnsani Mayın Temizleme Faaliyetleri için Uluslararası Standartlar hazırlanmıştır. Birinci baskı, Mart 1997'de BM Mayın Eylem Servisi (UNMAS) tarafından yayımlanmıştır.

Bu ilk standartların kapsamı, başta patlayıcı mühimmat risk eğitimi ve mayın mağdurlarına yardımı olmak üzere mayın faaliyetinin diğer bileşenlerini içerecek ve operasyonel usuller, uygulamalar ve normlarda yapılan değişiklikleri yansıtacak şekilde genişletilmiştir. Standartlar yeniden geliştirilmiş ve Uluslararası Mayın Faaliyet Standartları (IMAS) adını almıştır.

Birleşmiş Milletler, standartların geliştirilmesi ve sürdürülmesi dâhil olmak üzere, mayın faaliyet programlarının etkili biçimde uygulanması ve teşvik edilmesinden genel olarak sorumludur. Bu bağlamda UNMAS, Birleşmiş Milletler bünyesinde, IMAS'ın geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu olan ofistir. IMAS, Cenevre Uluslararası İnsani Mayın Temizleme Merkezi'nin desteğiyle hazırlanmıştır.

IMAS'ı hazırlama, gözden geçirme ve revize etme çalışmaları; uluslararası kuruluşlar, devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle, teknik komiteler tarafından yürütülmektedir. Her standardın en son versiyonu, teknik komite çalışmaları hakkında bilgiler ile birlikte, <http://www.mineactionstandards.org/> sitesinde bulunmaktadır. Gelişen mayın faaliyet normları ve uygulamalarını yansıtmak ve uluslararası düzenlemeler ve gereklerde meydana gelen değişiklikleri dâhil etmek amacıyla, IMAS asgari olarak üç yılda bir gözden geçirilmektedir.

1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 342'nci maddesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde ve görevlendirilmesi halinde yurt dışında gerçekleştirilmesi planlanan insani maksatlı mayın ve/veya patlamamış mühimmat temizliğine yönelik faaliyetler ile Millî Mayın Temizleme Standartlarını hazırlamak/güncel bulundurmaktan Millî Mayın Faaliyet Merkezi (MAFAM) Dairesi Başkanlığı sorumludur.

Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan uluslararası standartlar ışığında Millî Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) oluşturulmuştur.

Giriş

Patlayıcı maddelerin tespitinde hayvanların kullanılması, Teknik Olmayan Keşif (TOK), Teknik Keşif (TK) ve temizliği desteklemek için saha devri işlemlerinde kullanılacak bir araçtır. Saha Devri işlemine bir girdi olarak hayvanların kullanılması, MMFS 07.12 ve MMFS 07.40 uyarınca, kara mayınları, Harp Kalıntısı Patlayıcı (HKP) ve yetkililer, müşteriler ve diğer paydaşlar tarafından belirlenebilecek diğer hedefler de dâhil olmak üzere, özellikle Patlayıcı Maddeleri (PM) tespit edebilme yetenekleri bakımından kalite gereksinimlerini karşıladıklarını doğrulamak için test yapılmasını gerektirir. Patlayıcı maddelerin tespitinde kullanılan hayvanlar, Mayın Arama Köpekleri (MAKÖ), Mayın Arama Fareleri (MAF) ve diğer türleri içerebilir.

Patlayıcı maddelerin tespitinde hayvanların kullanılmasının güvenilirliğine ilişkin paydaşların güvenini oluşturmak ve sürdürmek, hayvanların ve kullanıcılarının yetenek ve performans testlerinin titiz, gerçekçi, güvenilir ve şeffaf olmasını gerektirir. Testler ilk akreditasyon ve periyodik yeniden değerlendirme sırasında gerçekleştirilir (MMFS 09.40 ve 07.30'da açıklandığı gibi.).

Patlayıcı maddelerin tespitinde hayvanların ve kullanıcılarının testi yapısı itibariyle gerçek saha koşullarını tam olarak sağlayamayabilir ancak, ilgililer en yakın koşulları sağlamalıdır. Bununla birlikte, test otoriteleri ve kurumları mayın faaliyeti unsurlarına, başarılı bir sonucun saha koşullarında “güncel” operasyonları gerçekleştirmek için güvenilir bir yeterlilik göstergesi sağladığına dair güven veren test koşulları yaratmaya çalışmaktadır.

Saha Devri'ndeki operasyonlar sırasında toplanan hayvanların ve kullanıcılarının performans verilerinin sürekli izlenmesi ve analizi ile paydaşların güveni sağlanmaktadır. Bu maksatla test ve izleme birlikte yapılır.

Hayvan Tespit Sistemleri (HTS) ve Kullanıcılarının Akreditasyonu ve Operasyonel Testi

1. Kapsam

İş bu standart, hayvanların mayın faaliyet operasyonel faaliyetlerin icrası esnasında Hayvan Tespit Sistemleri (HTS) olarak operasyonel faaliyetlerde kullanıldıklarında benimsenecek olan koşul ve esaslarını ön görür.

“Operasyonel Faaliyet Usulleri” HTS’nin faaliyetlerde kullanılması esnasında uygulanacak prosedür anlamında kullanılmaktadır. Bu usuller, HTS için Operasyon Faaliyet planlama ve hazırlığı, arama usulleri, HTS’yi etkileyen çevresel koşullar, HTS birimlerinin dinlenme ve döngüsü, teknik araştırma faaliyetlerini kapsar.

2. Referanslar

Referanslar listesi EK-A’da verilmiştir. Referanslar, bu standartta atıf yapılan ve bu standardın hükümlerinin bir parçasını oluşturan önemli dokümanlardır.

3. Terimler, Tanımlar ve Kısaltmalar

MMFS 07.31 standartlar serisinde kullanılan tüm terim, tanım ve kısaltmalara ilişkin sözlük, MMFS 04.10’da verilmektedir.

“**Akreditasyon**”, bir HTS kuruluşunun resmen yetkin olarak tanındığı ve hayvan tespit faaliyetlerini güvenli ve verimli bir şekilde planlama, yönetme ve fiili olarak yürütebildiği usulleri ifade eder.

“**Hayvan Tespit Sistemi**” (HTS), Patlayıcı Madde (PM)’den yayılan buharı tespit etmek amacıyla bir araç olarak kullanılan hayvanları, eğitimcileri, denetimcileri, yöneticileri, teçhizatı, tesisleri, usulleri ve diğer ilgili işlevleri ifade eder. “**Buhar**” ise söz konusu olan mühimmattan yayılan buhar olduğu kadar diğer patlayıcılardan yayılan buharı da ifade eder.

“HTS Kuruluşu”, HTS olanaklarını kullanarak mayın faaliyet proje veya görevlerini icra etmekle yükümlü her türlü kuruluşu (devlet, STK veya ticari bir işletme) ifade eder.

“HTS Birliği” saha/bölge yöneticiliğinin yönlendirme ve gözlemi altındaki hayvanları ve eğitimcilerini ifade eder.

“**Mayın Arama Köpeği**” (MAKÖ), genel itibarıyla mayınlı arazide Patlayıcı Madde (PM)’den yayılan buharı aramak ve göstermek amacıyla özel olarak yetiştirilmiş köpeği ifade eder.

“**Patlayıcı Arama Köpeği**”, tanımlanmış Patlayıcı Madde (PM) veya benzeri hedef cisimlerin varlığını ve yerini doğru bir şekilde belirtmek amacıyla özel olarak yetiştirilmiş köpeği ifade eder.

“**Mayın Arama Faresi**” (MAF), terimi, PM’den gelen buharı tespit etmek ve doğru bir şekilde belirtmek için özel olarak eğitilmiş bir fareyi ifade eder.

“**Hedef Cisim**”, HTS birimlerinin arama ve temizlik faaliyetleri esnasında tespit etmeleri talep edilen belirli cisimleri ifade eder.

“**Test Mühimmatı**”, HTS birliğinin tespiti maksadıyla test sahasına yerleştirilmiş PM’yi ifade eder.

“**Test Kokusu**”, test mühimmatından veya hedef cisimden yayılan kokuyu ifade eder.

“**Milli Mayın Faaliyet Otoritesi**” (**MMFO**) terimi, mayından etkilenen bir ülkede, mayın faaliyetini düzenleme, yönetme ve koordine etme sorumluluğu verilen, genellikle bakanlıklar arası bir komite olan devlet kurumunu ifade eder. Türkiye Cumhuriyetinde MMFO’nun yetki ve sorumlulukları *Milli Mayın Faaliyet Merkezi (MAFAM) Dairesi Başkanlığı* tarafından yürütülmektedir.

“**İnsani Maksatlı Mayın Faaliyeti**” (**İMMF**) terimi, insani maksatla yapılmakta olan ya da planlanan Patlayıcı Madde Risk Eğitimi (PMRE), teknik keşif, teknik olmayan keşif, mayın/PAM temizlik faaliyeti, kalite güvence, kalite kontrol ve akreditasyon faaliyetlerini ifade eder.

“**Mayın Faaliyet Kuruluşu**” terimi, mayın faaliyet projeleri veya görevlerini uygulamaktan sorumlu olan her türlü kuruluşu (devlet, askeri, ticari veya vakıf, dernek) ifade eder. Mayın faaliyet kuruluşu ana yüklenici, alt-yüklenici, danışman veya temsilci olabilir.

“**Akreditasyon**”, bir HTS kuruluşunun resmen yetkin olarak tanındığı ve hayvan tespit faaliyetlerini güvenli ve verimli bir şekilde planlama, yönetme ve fiili olarak yürütebildiği usulleri ifade eder.

“**Hayvan Tespit Sistemi (HTS)**” Patlayıcı Madde (PM)’den yayılan buharı tespit etmek amacıyla bir araç olarak kullanılan hayvanları, eğitimcileri, denetimcileri, yöneticileri, teçhizatı, tesisleri, usulleri ve diğer ilgili işlevleri ifade eder. “**Buhar**” ise söz konusu olan mühimmattan yayılan buhar olduğu kadar diğer patlayıcılardan yayılan buharı da ifade eder.

“**HTS Kuruluşu**”, HTS olanaklarını kullanarak mayın faaliyet proje veya görevlerini icra etmekle yükümlü her türlü kuruluşu (devlet, STK veya ticari bir işletme) ifade eder.

“**Alt birim**” teknik keşif veya teknik olmayan keşif, elle temizleme, Patlayıcı Madde Keşif ve İmhası (PMKİ), PMRE veya görevlerin önceliklendirilmesi gibi bir veya daha fazla belirlenmiş mayın faaliyetini gerçekleştirmek üzere kurumsal olarak akredite edilmiş bir mayın faaliyet kuruluşunun parçasıdır.

“**Akreditasyon kuruluşu**” MMFO’nun bir parçası olan ve ulusal akreditasyon sisteminin yönetilmesi ve uygulanmasından sorumlu olan bir kuruluştur.

“**Kalite Yönetimi (KY)**” bir kuruluşun kalitesi ile ilgili olarak yönlendirilmesi ve kontrol edilmesini amaçlayan koordine edilmiş faaliyetlerden meydana gelmektedir. Bu faaliyetler genellikle kalite politikası ve kalite hedeflerinin oluşturulması, kalite planlama, kalite kontrol, kalite güvence ve kalite geliştirmeyi içermektedir (ISO9001:2015).

“**Kalite Güvence (KG)**” kalite gereklerinin yerine getirileceği konusunda güven sunmaya odaklanmış olan bir kalite yönetimi parçasıdır (ISO9001:2015). KG kanıtlara dayanılarak kalite gereklerinin muhtemel olarak yerine getirileceği konusunda güven oluşturma sürecidir.

“**Kalite Kontrol (KK)**” kalite gereklerinin yerine getirilmesine odaklanmış olan bir kalite yönetimi parçasıdır (ISO9001:2015). KK "Belirlenen şeye ulaşabildik mi?" sorusunu ele almalıdır.

“**İlgili bir taraf**” bir kuruluşun performansı veya başarısıyla ilgilenen bir kişi veya gruptur. Bir grup; bir kuruluşu, kuruluşun bir parçasını veya birden fazla kuruluşu oluşturabilir. Her ikisi de ISO9001:2015’te mayın faaliyeti bağlamında ilgili taraflar sıklıkla **paydaş** olarak anılmaktadır.

“*İzleme*” belirli göstergelere ilişkin verilerin, devam etmekte olan bir proje, program veya politikanın yönetimine ve ana paydaşlarına ilerlemenin kapsamı ve hedeflere ulaşma düzeyi ve tahsis edilen fonların kullanımındaki ilerlemeye ilişkin göstergeler sunmak amacıyla sistematik olarak toplanmasıdır.

Standart Uygulama Talimatları (SUT): Mayın temizleme ve mayın temizleme ile ilgili operasyonel görevler veya faaliyetlerin icrasında onaylı ve yapılması zorunlu metotlarını tanımlayan talimatlardır.

Mayın Arama Köpeği (MAKÖ): Mayınları, Patlamamış Mühimmat (PAM) ve diğer patlayıcıları tespit etmek amacıyla eğitilmiş olan ve görevlendirilen köpeklerdir.

Mayın Arama Fareleri (MAF): PM’den gelen buharı tespit etmek ve işaretlemek için özel olarak eğitilmiş farelerdir.

“*Hedef nesne*” terimi PM keşfi, arama ve temizleme işlemleri sırasında hayvanın tespit etmesi gereken belirli bir nesneyi tanımlamak için kullanılır.

“*Hedef koku*” terimi, hedef nesneden gelen kokuyu tanımlamak için kullanılır.

“*Test ögesi*” terimi, test alanında hayvan tarafından tespit edilmesi gereken PM için kullanılır.

4. HTS Operasyon Faaliyetleri ve HTS Kuruluşlarının Akreditasyonu

Tüm HTS kuruluşları, görev icra etmeden önce MAFAM D.Bşk.lığından HTS faaliyetlerini icra edebilmek amacıyla akreditasyon (kurumsal ve saha) alacaklardır. Mayın temizlik faaliyetleri için görevlendirilecek olan tüm HTS birimlerinin; Teknik Keşif (TK) ve doğrulama faaliyetleri öncesinde MMFS 07.31 kapsamında tanımlanan akreditasyon testlerini, MMFS 09.40 kapsamında belirtilen koşulları ve ilgili mevzuatta belirtilen kriterleri karşılamakla yükümlüdürler.

5. HTS Kayıtları

HTS kuruluşları, sorumlulukları altında bulunan bütün hayvanların sağlıkları, eğitimleri ve yaptıkları işlere dair önemli her ayrıntıyı kayıt altına alacaktır. Kayıtlar, HTS kuruluşuna ve harici gözlemcilere süreklilik arz eden belgelenmiş kayıtlar sağlar. En temel bilgi aşağıda belirtilmiştir:

➤ Bireysel kimliklerinde (takip cihazı, yonga vb.) de yer alacak olan soy, cinsiyet, soy ağacı, yaş (doğum tarihi) ve üreme geçmişi gibi hayvan hakkında genel veri,

➤ Bu bölümde, MMFS 09.44 gereğince, hayvanın temel tıbbi istatistikleri, boyutları, ağırlığı gibi bilgi bulunmalıdır; her türlü rahatsızlık, hastalık veya yaralanma ve yapılan tedavi kaydı, (besinsel ihtiyaçları; düzenli sağlık kontrolleri ve aşılamaları yer almalıdır.)

➤ Eğitim kayıtlarının tarihleri, süresi ve tekrar eğitimler dâhil olmak üzere verilen eğitimin tipi. Ayrıntılarında eğitici/bakıcıların adı; çevresel koşullar (hava ve atmosfer koşulları ile eğitim alanı); uygulama usulleri; eğitildikleri hedef cisimler ve test maddeleri ve isabet ayrıntıları; eğitim sonuçları; hayvanın eğitim esnasındaki performans analizi,

➤ Operasyonel faaliyetlerin kaydı.

HTS kayıtları, MAFAM D.Bşk.lığına belirlenen kriterlere uygun olarak tutulacaktır.

6. HTS Operasyonel Faaliyetlerin İcrasını Planlama

HTS operasyonel faaliyetlerin icrasını planlarken dikkate alınacak temel kriterler:

➤ Olası PM tipi. HTS operasyonel faaliyetlerin icrasını maksadıyla konuşlandırılacak olan hayvanların eğitildiklerinden ve aranacak hedef cisme/cisimlerine ve olası her türlü tehlikelere (ör., tetikleyici tel) karşı yönelik testlerden geçirilmelidirler. HTS birliğinin etkisiz hale getirmek üzere eğitildikleri maddelerin haricinde bir tehlikeyle karşılaşıldığında, HTS birimleri sahanın tehlikeli maddelerin tamamen temizlenmesine ya da bu amaçla eğitilmiş ve testlere tabi tutulmuş HTS birliğinin olumlu yanıt vermesine kadar sahaya sürülmemelidir;

➤ Göreve hazır HTS birimlerinin sayısı;

➤ Kullanılacak olan arama usulleri;

➤ Çevresel koşullar;

➤ Görev yönetim gereksinimleri. Görev yönetim gereksinimleri istenilen kontrol, sevk ve idare koşullarını belirleyecektir (Bkz. paragraf 7.5).

7. HTS Operasyonel Faaliyetlerin İcrasına Hazırlık

7.1 Genel

HTS operasyonel faaliyet gereksinimleri:

➤ HTS birimlerinin bütün eğitim ve testlerden geçirilmesi (HTS kuruluşunun akreditasyonu da dâhil) ve HTS birimlerinin göreve hazır olmalarının sağlanması. HTS kuruluşlarının operasyonel faaliyetlerin icrası yönelik akreditasyonları için belirlenen koşullar ve esaslar MMFS 07.31'de, genel HTS ilkeleri, gereksinim ve esasları MMFS 09.40'ta, sağlığa yönelik ayrıntılar ise MMFS 09.44'te ayrıntılı olarak belirtilmiştir;

➤ TA veya temizlik görevinin beş günden fazla sürmesinin ön görülmesi halinde ve HTS kuruluşunun tesislerine olan uzaklığı dikkate alınmak kaydıyla, uygun bir eğitim alanında yerinde bakım eğitimi vermek maksadıyla geçici eğitim kafesleri, şeritler veya panellerin hazırlanmasının sağlanması;

➤ HTS çalışma sahasının tesisi. Çalışma sahası düzeni işbu standartlar ve MMFS 10.20 kapsamında yer alan koşul ve esaslar gereğince tesis edilmesini;

➤ Operasyonel faaliyetlerin icrası için her türlü desteğin hazır bulundurulmasını; bu desteklerin lojistik ve idari desteğini olduğu kadar konuşlandırılan personel ve hayvanlar için tıbbi desteğin sağlanmasını kapsayacaktır. MMFS 10.40, operasyonel faaliyetlerin icrası için gerekli olan asgari acil tıbbi hazırlık gereksinimlerini belirlemektedir.

7.2 HTS Çalışma Alanı Hazırlığı

Çalışma alanının tesisinde:

➤ Yerinde bakım eğitim tesisinin sağlanması,

➤ HTS birimleri arasında yeterli asgari mesafenin oluşturulması,

➤ Görev icrası maksadıyla konuşlandırılacak HTS birimleri için yeterli arama alanlarının tesis edilmesi,

➤ Rüzgâr yönünde, rutubet oranı, bitki örtüsü ve yüksek nem oranlarında olası değişikliklere özellikle dikkat edilmelidir. Çoklu hedef tipleri, çöp, benzer kimyasal bileşene vb. sahip PM olmayan maddelerin kokuları da dikkate alınmalıdır.

7.3 Emniyet Şerileri

Tehlikelerden arı olarak tanımlanmış emniyet şeritleri çalışma alana erişimi ve çalışma alanında dolaşmak için kullanılmaktadır. Emniyet şeritleri, temizlik aşamasında, eğitici ve Mayın Arama Köpeklerinin (MAKÖ)/Mayın Arama Farelerinin (MAF) güvenli geçişleri ve acil durumlarda sedye ile yapılacak tahliyeler için 2.0 metreden daha dar olmamalıdır. TA esnasında, emniyet şeritlerine ihtiyaç duyulmayabilir ve kısıtlı bir hat üzerinde arama yapılması kabul edilebilir. Temizlik aşamasında, emniyet şeritleri asgari düzeyde MMFS 08.40'ta belirtilen koşullar çerçevesinde işaretlenecektir.

7.4 Arama Alanları

HTS birimlerinin PM temizliği maksadıyla kullanıldıklarında en yaygın uygulama sahanın kutucuklar halinde veya aralarında emniyet şeritleri çekilmiş olan panellerle bölünmesidir. Bu yöntem kullanıldığı takdirde aşağıdaki kurallar uygulanacaktır:

➤ Arama alanları çevresine açık ve net bir biçimde emniyet şeridi çekilecektir. Bunlar el ile veya HTS birimleri tarafından temizlenebilir.

➤ Her bir kutucuğun ya da panelin köşeleri eğiticinin kolayca görebilmesi maksadıyla açık ve net bir şekilde işaretlenecektir.

➤ Arama alanlarının veya çalışma alanlarının işaretlenmesinde boyalı işaretler kullanıldığında bunların tamamen kurumuş olması sağlanacaktır.

➤ Kutucuğun veya panelin içinde kalan tüm alan eğiticinin görebileceği şekilde olacaktır. Arama esnasında, bitki örtüsünün eğiticinin MAKÖ/MAF görüşünü kısıtladığı hallerde tüm bitki örtüsü kaldırılmalı veya kutu ya da panel daha küçük parçalara bölünecektir.

Hayvanların TA maksadıyla ya da geniş bitki örtüsünün hâkim olduğu sahalarda sistematik veya hedefe yönelik olarak kullanılmaları halinde akredite usuller çerçevesinde farklı konuşlandırma yöntemleri kullanılabilir.

7.5 Kontrol Alan ve Noktaları

HTS çalışma alanlarında MMFS 10.20'da belirtilen koşul ve esaslar uyarınca görevin sevk ve idaresi ve denetlenmesi maksadıyla kontrol alan ve noktaları oluşturulacaktır.

TA esnasında HTS birimlerinin etkin konuşlandırılmalarına yardımcı olmak maksadıyla, Şüpheli Tehlike Alanları (ŞTA) içinde çoklu kontrol noktaları oluşturulabilir.

8. HTS Operasyon Faaliyet Senaryoları

8.1 Hayvanların Rolü

HTS teknikleri normal koşullar altında, daha etkin Saha Devrini sağlayacak bütünleşik keşif ve temizlik konseptlerin bir parçasıdır. HTS birimleri, mayın faaliyetlerinde, aşağıdaki hususlar da dâhil olmak üzere bir veya daha fazla rol üstelenmek üzere eğitilebilirler.

- Orta veya düşük yoğunluklu mayınlı arazinin temizlenmesi,
  - TA ve Kargo Mühimmatla Kirilenmiş Alanların (KMS) temizliği,
  - Muharebe Sahası Temizliği (MST),
  - Teyit Edilmiş Tehlikeli Alanların (TETA) daha isabetli belirlenmesi maksadıyla yapılacak Teknik Olmayan Keşiflere (TOK) Teknik Destek (TD) sağlanması,
  - Temizlikle birlikte TETA içinde TD,
  - Temizlenmiş alanlar dışında PM olmadığını garantilemek üzere “tampon bölgeler” oluşturmak maksadıyla TD sağlamak,
  - Elle veya mekanik yöntemlerle mayından temizlenen alanların Kalite Kontrolü (KK).
- Bazı hayvanlar, yukarıda belirtilen rollerin birkaçını üstlenebilirken diğerleri özellikle bir veya iki rol için eğitilirler. Bu nedenle, üst düzey etkinlik elde etmek maksadıyla farklı uygulamalar için eğitilmiş birkaç hayvan bir tek görevde kullanılabilir. Farklı operasyonel faaliyetlerin icrası için hangi HTS birliğinin kullanıldığı, nerede ve nasıl eğitildiğine ve konuşlandırılacağına dair bilgiye yönelik kritik analizler her zaman ve mutlaka yapılmalıdır.

8.2 Temizlik (Alana Giriş İzni) Uygulaması

HTS birimlerinin esas tespit aracı olarak kullanılmaları halinde, tüm sahanın temiz olduğuna kanaat getirilebilmesi için en az iki farklı HTS birliği tarafından keşfi yapılmalıdır.

İstisna olarak, acil tıbbi tahliyeye destek vermek maksadıyla bir HTS birliği tek başına kullanılabilir.

HTS birimlerinin temizlik maksadıyla kullanılması halinde, bütün alanların keşif hatlarının birbiriyle kesiştiği çok daha titiz bir yaklaşım gerekir. Bunu sağlayabilmek maksadıyla, HTS birimleri, çoğu zaman bitki örtüsünün kesilmesini gerektiren, doğrusal hatlar boyunca keşif yapabilmelidirler. Bu yöntem özellikle kara mayınlarının keşfinde geçerlidir.

KMS ve MST faaliyetlerinde bir tek hayvanın temizlik yapması kabul edilebilir. KMS ve MST uygulaması için bir tek hayvanın kullanılmasına dair koşullara dair kararlar MMFO [NMAA] tarafından alınacaktır.

HTS birimleri, başka kıymetlerle (ör., mekanik) temizlik amacıyla bütünleşik olarak kullanılmak maksadıyla konuşlandırılabilir. Bu takdirde, MMFO bir tek HTS birliğinin konuşlandırılmasına izin verebilir. Böylesi kararlar Milli Mayın Faaliyetleri Standartları (MMFS) ve HTS kuruluşunun akredite edilmiş olan Standart Uygulama Talimatları (SUT) kapsamında düzenlenmiş olmalıdır.

8.2.1 Arama Yöntemleri

Temizlik maksadıyla hayvanların kullanılmasına yönelik en sık kullanılan arama modelleri:

- Kutu veya panel sistemi; HTS birliği 0.3m ve 1m genişliğinde oluşturulmuş bir dizi kutu veya paneller arasındaki düz paralel şeritler boyunca arama yapar. Bu şeritler genellikle 10m'ye kadar uzar. Bu şeritler arama kutusu veya panelinin her hangi bir kenarından itibaren (rüzgâr yönüne göre) çekilebilir. HTS birimleri eğitici ve MAKÖ'lerden oluşur, MAKÖ tasmalı veya tasmasız olarak arama yapabilir. MAKÖ sahada sadece eğiticisinden uzakta ya da eğiticisi ile

birlikte arama yapabilir. MAF'ların kullanıldığı yerlerde, HTS birimleri, genel itibarıyla bir ipe bağlı tasma kullanarak arama yapacaklardır.

➤ Kısa göğüs tasma (veya MAF için sırtık) sistemi; Hayvan, 0.3m ve 0.5m genişliğindeki paralel kutu veya paneller arasındaki düz şeritler içinde arama yapar. Şeritler arama sahasının her hangi bir kenarından (rüzgâr yönüne göre) başlayabilir. Eğitici hayvan ile birlikte daha önce temizlenmiş şeritler içinde yürürken MAKÖ/MAF ipin öbür ucundaki hayvan, temizlenmemiş alanda, arama yapar.

Yukarıda bahsi geçen arama yöntemlerinin faydaları olduğu kadar mahzurlarının da olması nedeniyle bazı mayın faaliyet programları arama faaliyetinin bir uzun tasma ve bir de kısa tasmayla yapılmasını ön görür.

Göreceli avantajlar:

➤ Uzun tasma, eğitmenin arama şeridini açık ve net olarak gördüğü durumlarda daha hızlı sonuç verebilir;

➤ Kısa tasma, eğiticinin hayvanın performansını gözlemlemesini kolaylaştırır, şeridin sonuna kadar tam bir arama yapmayı garanti eder, görüş mesafesinin düşük olduğu zorlu arazi koşullarında çalışmayı sağlar.

HTS birimleri ile temizlik maksadıyla arama yaparken aşağıdaki usuller uygulanır:

➤ Arama modeli HTS kuruluşunun akredite edilmiş SUT'larında belirtildiği üzere yapılacaktır;

HTS birliği kutu, panel veya şeritlerin hiçbir kısmını atlamayacak şekilde arayacaklardır.

➤ Arazi devri için kabul edilebilir bir MAKÖ/MAF araması yapılmadan, ne eğitici ne de her hangi bir kimse, Şüpheli Tehlikeli Alanlara/Teyit Edilmiş Tehlikeli Alanlara (ŞTA/TETA) girmeyecektir (Bkz. paragraf 8.2).

8.2.2 Güvenlik Mesafesi

Mayın Temizleme faaliyetlerinde emniyet şeritlerinin tesisi için gerekli koşul ve esaslar MMFS 10.20'de belirtilmiştir. HTS operasyonel faaliyetlerin icrasında asgari güvenlik mesafesinin tesisi, çalışan hayvanların diğer hayvanların mevcudiyetleri nedeniyle dikkatlerinin dağılmamasını garanti eder.

8.3 Teknik Keşif Uygulaması

Hayvanlar, özellikle bitki örtüsü içinde arama yapmak maksadıyla eğitilirler. Arama yöntemleri çevreye uyumlu olmalıdır. Azami arama mesafesi iletişim sistemi, eğiticinin hayvanı yönlendirme yeteneğine, arazi yapısına ve bitki örtüsünün yoğunluğu ile kısıtlı olmalıdır.

8.3.1 Teknik Keşif İntikal Konsepti

Standart bir konuşlanma sistemi olmamakla birlikte, geniş kapsamlı iki yaklaşım uygulanacaktır:

➤ Özel amaçlı inceleme; MAKÖ/MAF yüksek oranda kirlenme olasılığı olan sorunlu alanlara yönlendirilir. Eğitici, sorunlu alana ulaşmak ve tam olarak araştırmak maksadıyla MAKÖ/MAF'ı sorunlu bölgeye birkaç açıdan yönlendirebilir.

➤ Eğitici MAKÖ/MAF'ları sevk ve idare edebilmek maksadıyla geniş ŞTA içinde birkaç kontrol noktası oluşturabilir. Kontrol noktaları sadece ve sadece emniyetli alanlarda oluşturulacaktır.

➤ Sistematik inceleme; Olası sorunlu alanların olmadığı hallerde sistematik inceleme yapılabilir. Sistematik keşif aralarında belirli mesafeler bulunan paralel dar şeritlerde yapılır. Söz konusu olan bu şeritler düz olmayabilir ve HTS, inceleme alanına küçük engeller koyarak çalışabilir.

HTS Birimlerinin bireysel olarak TD unsuru olarak kullanılmasında özel amaçlı inceleme ve sistematik inceleme birlikte icra edilebilir.

8.3.2 Teknik Keşif Maksadıyla İşaretleme

TD esnasında yapılacak olan alan işaretlemesine yönelik özel bir koşul yoktur, ancak arama şeridi kaydedilerek keşif raporuna eklenmelidir. Ancak, ŞTA içinde konuşlandırılan tüm MAKÖ/MAF için oluşturulacak olan kontrol noktaları ve güvenlik şeritleri MMFS 08.40 ve mayın temizleme kuruluşunun SUT'larında tanımlanan şekilde geçici olarak işaretlenecektir.

8.3.3 Güvenlik ve İntikal

Eğitici, MAKÖ/MAF'ın etkin konuşlandırılması maksadıyla kontrol noktaları oluşturmak üzere ŞTA'ya girebilirler. ŞTA'ya girmenin ön koşulu yürüyüş için güvenli erişimin sağlanmasıdır. Yürüyüş güvenli erişim aşığıdaki şekilde sağlanabilir:

➤ Yeni kontrol noktasına kadar olan güvenlik şeridi ve kontrol noktası temizlenmiş olmalıdır. Güvenlik şeritlerinin asgari genişliği mevzuata uygun olarak ayarlanacaktır.

➤ Eğitici, şişme botlar giyerek kontrol noktasını arayacak olan MAKÖ/MAF'ın yolunu takip eder;

➤ TD esnasında Anti-personel mayınla kirletilmiş alana rastlama olasılığının düşük olduğu görevlerde, eğitici, kısa tasmaya bağlı olarak kontrol noktasına uzanan yolu ve kontrol noktasını arayan MAKÖ/MAF'ı takip eder.*

Kara mayını tehdidi olmayan ancak Harp Kalıntısı Patlayıcılar (HKP) ve Patlamamış Kargo Mühimmat (KMS) tehlikesinin söz konusu olması halinde konuşlanma alanına önceden güvenlik şeridi çekilmeksizin girmek uygun görülebilir. HKP/KMS'yi yürüyerek imha etmenin oldukça düşük olduğuna dair bir ön değerlendirme yapılmalıdır. Hedef nesnenin yürüyüş esnasında kazara infilak etme riski şüphelenilen tehdidin tipine ve yaşına bağlı olarak değişkenlik gösterecektir.

8.3.4 Teknik Keşif Hedef Belirteçleri

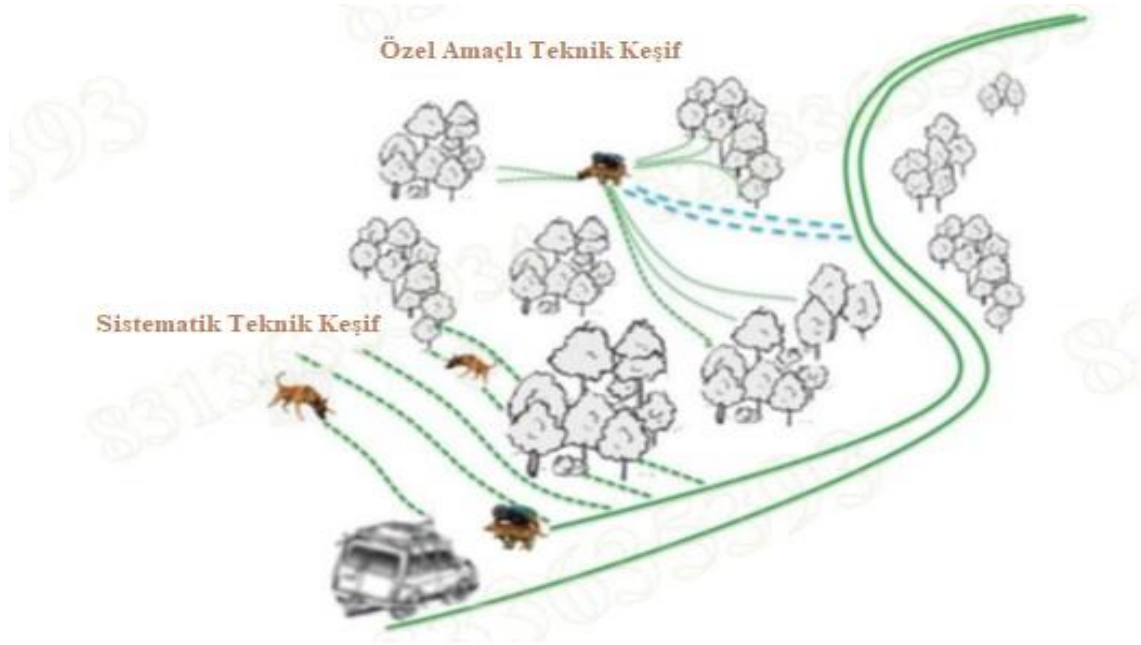
MAKÖ/MAF'ın belirti vermesi halinde, yeri tam olarak kaydedilecektir. Noktanın yeri eğitici tarafından net olarak görünmesi halinde doğrudan doğruya harita üzerinde işaretlenebilir.

HTS birliğinin belirti noktalarının görülemeyeceği sahalarda görevlendirilmesi halinde, MAKÖ/MAF'a takip cihazı ile teçhiz edilmelidir (genel itibarıyla uydu takip cihazı).

Belirtinin ardından, eğitici, hedef bölgenin incelenmesi maksadıyla rüzgâr ve arama yönünü belirlemelidir.

TD esnasında işaretlenen noktada hedef nesnenin bulunmaması halinde asgari 4x4m boyutunda bir kutu oluşturularak hedef nesnenin olmadığına dair tam bir karar vermeden önce tamamen temizlenecektir. Kutunun boyutu rüzgâr yönü, arazini eğimi ve MAKÖ/MAF'ın arama yönüne göre değişebilecektir. Daha büyük kutular gerekebilir.

MAKÖ/MAF'ın belirttiği noktayı mayın temizliğini el ile yapacak personel inceleyecekse, mayın temizleyicisi ilgili MMFS uyarınca güvenli bir emniyet şeridi açacaktır.

HTS birimlerinin aynı görevde özel amaçlı ve sistematik Teknik Keşif (TK maksadıyla nasıl konuşlandırılacağını gösterir şekil.)

8.3.5 Kayıt ve Raporlama

HTS [ADS] birimince araştırılmış olan tüm alanlar kayıt altına alınacak ve keşif görevi dosyasına eklenecektir. Kapsanan saha oranına dair gerekçeler açıklanacak ve keşif görev dosyasına eklenecektir.

8.4 Temizlik (Alana Giriş İzni) Hedef Belirteçleri

Hayvanlar, mayın temizleme kuruluşunun SUT'larında belirtildiği üzere, belirti verirken hedef nesnelere fiziki temasta bulunmayacaklardır. Düşük ağırlıkları nedeniyle MAF'lar belirttikleri noktayı eşeleyebilirler. MAKÖ'nün operasyonel faaliyetlerin icrasında, eğitimde veya testlerde hedef nesne üzerinde oturdukları veya yattıkları ya da eşeledikleri takdirde hizmetten geri çekilerek hatanın düzeltilmesine kadar yeniden eğitilecektir.

MAKÖ/MAF'ın belirti verdiği yerler açık ve net bir şekilde işaretlenmelidir.

Operasyonel faaliyetlerin icrası esnasında, doğru hedef nesne olup olmadığından emin olunmadıkça, verilen belirtileri ödüllendirmekten kaçınılmalıdır. Hayvanın operasyon faaliyeti esnasında ödüllendirilmesi halinde tehlikeli veya araştırılmamış her hangi bir bölgeye girilmesine izin verilmeyecektir.

Temizlik esnasında HTS belirtilerini incelerken, incelenecek olan alan belirti noktası etrafında oluşturulacak asgari 1,25m yarıçapındaki bir çember içine alınacaktır. Bu yarıçap, eğitimcinin değerlendireceği rüzgâr yönü ve diğer değişkenlere gereğince genişletilebilir ve/veya daraltılabilir.

8.5 Arama Alanlarının Kaydı

Her bir arama alanının keşfi yapılacak ve söz konusu bölgede çalışan HTS birimlerinin ayrıntılı bilgisi ile birlikte kaydı tutulacaktır.

8.6 Kalite Yönetimi

Her türlü HTS operasyonel faaliyetlerin icrası, MMFS 07.12 uyarınca Kalite Yönetimi'ne (KY) ve MMFS 07.40 gereğince denetlemeye tabi olacaktır.

HTS birimleri, diğer birincil arama araçlarıyla, örneğin elle veya mekanik araçlar, yapılan uygulamalardan sonra Kalite Kontrol (KK) unsuru olarak bir MAKÖ/MAF'ın kullanılması, birincil arama araçlarının MMFO tarafından belirlenen temizlik ve/veya TK [TS] koşullarını sağlamış olmalarına bağlıdır.

9. HTS Operasyonel Faaliyetlerin İcrasını Etkileyen Çevresel Koşullar

9.1 Rüzgâr

Rüzgârın HTS'nin operasyonel faaliyetlerin icrasında büyük etkisi vardır. İyi eğitilmiş bir MAKÖ/MAF baş veya yanal rüzgâr altında hedef nesnenin tam konumunu belirleyebilmelidir. Ancak, eğitim/test aşamasında güvenilir tespitin yapılabildiği rüzgâr hızının üstünde olan rüzgâr hızlarında HTS kullanılmamalıdır. Artan rüzgâr hızının, tespit hatalarının artmasına yol açacak olması nedeniyle, rüzgârlı koşullarda belirtinin gözlemlendiği noktanın daha geniş çevresinde inceleme yapılması gerekebilecektir.

9.2 Yağmur

Topraktaki hedef kokuların varlığı üzerinde çok az etkisi olan hafif yağmurun ardından oluşan buharlaşma, hedef nesnelerin kokularının kısa süreli de olsa yayılmasını artıracığından, tespit edilebilirliklerini kolaylaştırabilir.

Şiddetli yağış hedef kokuların toprak altına inmesine veya çok daha geniş bir alana yayılmasına neden olarak HTS faaliyetlerin icrasını zorlaştırır.

Şiddetli yağmurlardan sonra HTS kuruluşları özdeş toprak ve şiddetli yağış koşullarının sağlandığı test sahalarında MAKÖ/MAF'ların akredite edilmiş SUT'lar ve MMFS'de ön görülen koşullar çerçevesinde hedef nesnelere halen tespit edebileceklerini test edeceklerdir. MAKÖ/MAF'ların hedef nesnelere güvenli bir şekilde tespit edememeleri halinde HTS operasyonel faaliyetleri icra edilmeyecektir.

9.3 Kar

Toprak yüzeyinin karla kaplandığı veya donmuş olduğu koşullarda HTS birimleri konuşlandırılmamalıdır.

9.4 Nem

HTS birimlerinin süreğen nemli ortamlarda etkin bir şekilde operasyon faaliyeti icra edebilmelerini sağlamak amacıyla MAKÖ/MAF'lar bu koşullarda eğitilmeli ve test edilmelidir. Koşulların olağanüstü değiştiği hallerde MAKÖ/MAF'lar derhal ilave eğitim ve testlere tabi tutularak yeni koşullar altında istenilen standartlarda operasyon faaliyeti icra etmeleri sağlanmalıdır.

9.5 Hava Kirliliği

Hava kirliliğinin MAKÖ/MAF'ların etkin ve güvenli bir şekilde çalışmalarını engelleyebileceği koşullarda, HTS birimleri havanın gaz, duman veya petrol ürünlerinden, gübre, kimyasal, çöp, evsel atık yakımı (anız yakımı dâhil), araçlardan veya fabrikalardan çıkan gazlardan etkilenen sahalarda kullanılmayacaktır. Uzun süreli maruziyet MAKÖ/MAF ve eğitimcilerde sağlık sorunlarına yol açabilir.

9.6 Bitki Örtüsü

Teknik Keşif esnasında, orta ve yoğun bitki örtüsünün bulunduğu alanlarda HTS birimlerinin kullanılması, MAKÖ/MAF'ların bu uygulamaya yönelik testlere tabi tutulmuş ve akredite olmuş olmaları koşuluna bağlıdır. Temizlik esnasında, TK'lardan çok daha fazla zorlayıcı olan ve aramayı engelleyecek bitki örtüsünün bulunduğu veya bitki örtüsünün eğitimcinin görüşünü engellediği ve aramayı kontrol edemeyeceği alanlarda HTS birimleri kullanılmamalıdır.

Bitki örtüsü kesilerek bertaraf edilebilir, bazı durumlarda yakma bir seçenek olarak değerlendirilebilir. Bitki örtüsünün kesimi hedef nesnelere üzerindeki koku resmini bozarak koku buharını etkileyebilir. Bitki örtüsünün kesimi söz konusu olduğunda, kesimin nasıl yapılacağına bakılmaksızın, karar verilecek HTS operasyon faaliyeti öncesinde eğitim ve testler gerçekleştirilerek ve aşağıdaki hususlarda karar verilecektir:

- Kesim ve MAKÖ/MAF araması arasında belirli bir güvenlik gecikme süresi;
- MAKÖ/MAF'ların kesimden sonraki belirtilenin kesinliği.

9.7 Hedef Kokuların Yeraltına Yönlenmesi

Yoğun ve geniş kök sistemlerine sahip olan bitkiler, kemirgenler veya böcekler tarafından oluşturulmuş tünel sistemleri hedef kokuların hedef nesne veya test maddelerinden uzaklaşmasına neden olabilir. Bu koşullarda, belirtinin gözlemlendiği noktada hiçbir şey bulunamaması halinde daha geniş bir çevre incelenmelidir.

9.8 Çevresel Verilerin Kaydı

HTS kuruluşları, HTS operasyonel faaliyetlerin icrası ve eğitimleri boyunca çevresel bilginin uzun vadeli toplama, kayıt ve depolanabilmesi için usuller oluşturmalıdır.

Ölçülmesi ve depolanması gereken en kullanışlı veriler, sıcaklık, yağmur (arama öncesi ve sonrası), hava/toprak nem oranı, rüzgâr hızı/yönü, toprak durumu, bitki örtüsünün tipi ve yüksekliğidir.

9.8.1 Hava Tahmin İstasyonunun Kullanımı

Hava tahmin istasyonları, HTS kuruluşlarının “araç takımları”nın bir parçası olarak değerlendirilmelidir. Hava tahmin istasyonları genel itibarıyla rüzgâr hızı ve yönünü, hava basıncını, toprak ve hava ısını ölçmekle birlikte Paragraf 9.8’de sıralanan verileri de ölçebilirler. Ölçümler elle yapılabilir ancak günümüz hava tahmin istasyonları elde edilen verinin düşük maliyetle otomatik kaydına olanak verir.

10. HTS Dinlenme ve Çalışma Döngüsü

10.1 Genel

Hayvanların karakterleri son derece kendine özgüdür. Bazı MAKÖ/MAF’lar birkaç saat boyunca çalışabilirlerken, diğerleri sık aralara ihtiyaç duyarlar. Çevresel koşullar da MAKÖ/MAF’ların çalışmalarını etkileyen unsurlardır.

HTS kuruluşları, MAKÖ/MAF’ların özgün doğalarını ve çevresel koşulları göz önüne alan MAKÖ/MAF’ların dinlenme ve çalışma döngülerini düzenleyecek usuller oluşturacaklardır.

10.2 Arama Sürelerinin Uzunluğu

Arama sürelerinin uzunluğuna, eğitici ve gözetmen MAKÖ/MAF’ların performans ve HTS biriminin çalıştığı koşulları birlikte karar vermelidirler.

11. Sorumluluklar

11.1 Milli Mayın Faaliyetleri Yetkilisi

MMFO şunları yapacaktır:

- Temizlik programında faaliyet gösteren hayvan ve kullanıcısının operasyonel testine yönelik bu standartta yer alan şartname ve esaslara uygun sistemler, usuller oluşturmak ve tesisler kurulmasını sağlamak,
- Patlayıcı maddelerin tespitinde hayvanları kullanacak kuruluşların akreditasyon test alanı için eğitim ve test maddeleri sağlamak,
- MMFO adına oluşturulan, hayvan ve kullanıcısının operasyonel testini MMFO ve ilgili ulusal standartlara uygun olarak yönetmek için uygun niteliklere sahip ve deneyimli bir test yöneticisi dâhil olmak üzere hayvan ve kullanıcısının operasyonel test otoritesini akredite etmek ve atamak,
- Operasyonel test sahası için standart çalışma usulleri üretmek,
- Temizlik kuruluşlarının temyiziyle ilgilenmekten sorumlu bir kişi veya kuruluşu tanımlamak,
- Hayvan ve kullanıcısının operasyonel test otoritesinin çalışmalarını izlemek, operasyonel test sisteminin adil ve tarafsız bir şekilde uygulanmasını sağlamak ve operasyonel testler için gereksinimlerin temizlik işlemlerini durdurulmasını veya geciktirmemesini sağlamak için planlamanın gerçekleştirildiğinden emin olmak.

MMFO, hayvan ve kullanıcısının operasyonel test otoritesi üzerinde periyodik Harici Kalite Güvence (HKG) denetimleri yapmalıdır.

11.2 HTS Kuruluşu

HTS kuruluşu aşağıdaki hususları yerine getirecektir:

- HTS kuruluşu olarak çalışabilmek maksadıyla MAFAM D.Bşk.lığından akreditasyon almak,
- HTS birimlerinin operasyonel faaliyetlerde kullanacakları SUT'lar oluşturmak, (Söz konusu bu SUT'lar ilgili MMFS ve ilgili mevzuat ile tutarlı olacak.)
- MAFAM D.Bşk.lığı tarafından belirlenen, HTS operasyonel faaliyetlerin icrasına ait belgelerin sürekliliğini sağlamak ve kullanıma hazır hale getirmek,
- İhtiyaç halinde, her çalışma alanında günlük yerinde eğitim verilebilecek yerler oluşturmak,
- HTS birimlerinin operasyon faaliyet koşullarında düzenli olarak teste tabi tutulmalarını sağlamak,
- Sistem, usul ve tesisler kurarak hayvanların mesleki ve genel sağlıklarını korumak.

EKLER:

EK-A Referanslar

EK-A

Referanslar

Aşağıdaki dokümanlar, bu metinde atıf yoluyla bu standardın bir parçası haline gelen hükümler içermektedir. Tarih taşıyan referanslar için, bu yayımların sonraki değişiklikleri veya revizyonları geçerli değildir. Ancak, standardın bu bölümüne dayalı olan anlaşmaların tarafları, aşağıda belirtilen dokümanların en son versiyonlarını uygulama imkânlarını araştırmaya teşvik edilmektedir. Tarih taşımayan referanslar için, atıf yapılan normatif dokümanın en son baskısı geçerlidir. ISO ve IEC üyeleri, hâlihazırda yürürlükte olan ISO ve EN sicil kütüklerini muhafaza etmektedir.

- MMFS 04.10 Mayın Faaliyeti Terim, Tanım ve Kısaltmaları Sözlüğü,
- MMFS 07.31 Hayvan Tespit Sistemleri ve Eğiticilerin Akreditasyonu,
- MMFS 07.40 Mayın Faaliyet Kuruluşlarının İzlenmesi,
- MMFS 08.40 Mayın ve Harp Kalıntısı Patlayıcı (HKP) Tehlikelerinin İşaretlenmesi,
- MMFS 09.10 Temizlik Gereklere,
- MMFS 09.40 Hayvan Tespit Sistemleri, İlkeleri, Gereksinimler ve Kılavuzları,
- MMFS 09.44 İş Sağlığı ve Genel Köpek Bakım Kılavuzu,
- MMFS 10.20 Mayın ve Harp Kalıntısı Patlayıcı (HKP) Tehlikelerinin İşaretlenmesi,
- MMFS 10.40 İş Sağlığı ve Güvenliği- Mayın Temizleme Faaliyetlerine Tıbbi Destek.

Bu referansların en son versiyonu/baskısı kullanılmalıdır. MAFAM D.Bşk.lığı, bu standartta kullanılan tüm referansların kopyalarını muhafaza etmektedir. MMFS'nin en son versiyonu/baskısına ilişkin sicil kütüğü MAFAM D.Bşk.lığı tarafından tutulmaktadır ve adresinde bulunan MAFAM D.Bşk.lığı internet sitesinden erişilebilir. MMFO, işverenler ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, mayın faaliyet programlarına başlamadan önce bunların kopyalarını elde etmelidir.

